T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2019 / 802
KARAR NO : 2020 / 111
KARAR TR : 24.2.2020

ÖZET: Davacıya ait gecekonduya kamulaştırmasız el atılarak yıkıldığından bahisle şimdilik 1.000,00 TL'nin tahsili istemiyle açılan davanın, imar mevzuatı hükümleri çerçevesinde ve 2577 sayılı Kanunun 2/1-b maddesi kapsamında İDARİYARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

-
-
-
-

K A R A R

Davacı : M. B.
Vekili : Av. B.P.
Davalı : Altındağ Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. G.D.

O L A Y :Davacı vekili dilekçesinde; müvekkilinin, Ankara, Altındağ, Gültepe mahallesi, Mevlana Cd. No:95 Altındağ/ANK. adresinde (Eski Adres: Gültepe Mah. Derelçi Sok.no:94), Pafta K.128, 6868 ada 15 parsel sayılı taşınmazda 122 m2 gecekondusu bulunmakta iken, kamulaştırmasız fiili el atma sebebiyle şu anda gecekondunun bulunduğu yerde TOKİ bloklarının yapıldığını; 2981 sayılı yasaya göre verilen tapu tahsis belgesi ve 2000 liralık ödeme pulunu, müvekkilinin enkazı satış senedi ile G. B.'dan satın aldığına ilişkin Satış senedini, Emlak vergileri ile diğer giderlerin ödendiğine ilişkin belgeleri sunduklarını; Gecekondunun tüm kayıtlarının Davalı Altındağ Belediyesinde bulunduğunu; davalı idareye, gecekondunun akıbeti ve bedeli istemli verdikleri dilekçeye verilen cevabi yazıda, anılan gecekondu ve ada parsel ile ilgili kamulaştırma çalışmalarının devam ettiğinin kendilerine bildirildiğini; müvekkiline ait gecekonduya kamulaştırmasız fiili el koyma sebebiyle bedelinin tahsili amacı ile iş bu davanın açıldığını ifade ederek; fazlaya ilişkin haklarının saklı kalması kaydıyla, söz konusu gecekonduya kamulaştırmasız fiili el atma sebebiyle şimdilik 1.000.00 TL.nin tahsiline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

Davalı idare vekili, süresi içerisinde verdiği savunma dilekçesinde, dava konusu talebin dayanağının 2981 sayılı yasadan kaynaklandığını ve davanın idari yargı yerinde görülmesi gerektiğini ileri sürerek görev itirazında bulunmuştur.

ANKARA 4.ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 23.10.2018 gün ve E:2015/472 sayı ile, görev itirazının reddine karar vermiştir.

Davalı vekilinin, idari yargı yararına olumlu görev uyuşmazlığı çıkartılması yolunda süresi içinde verdiği dilekçesi üzerine, dava dosyasının onaylı bir örneği Danıştay Başsavcılığı'na gönderilmiştir.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI; "(…)Anayasa'nın 125. maddesinin son fıkrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu kurala bağlanmış; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde de, tam yargı davaları, idarenin eylem ve işlemlerinden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan davalar olarak tanımlanmıştır.

İdari işlem ve eylemlerden doğan zararların tazmini taleplerinin, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 12 ve 13. maddeleri uyarınca, idari yargı yerlerinde açılacak tam yargı davalarına konu edilmeleri, anılan yasa hükümlerinin gereğidir.

Uygulama ve öğreti'de, kamu idarelerinin, kamu hizmetinin yürütümü sırasında, kamu gücü kullanarak tek yanlı irade açıklamalarıyla yapmış oldukları işlemler, "idari işlem"; herhangi bir işlem ya da karara dayanmaksızın gerçekleştirdikleri maddi faaliyetleriyle, görevleriyle ilgili hareketsizlikleri de, "idari eylem" olarak tanımlanmaktadır.

775 sayılı Gecekondu Kanununun "Yeniden gecekondu yapımının önlenmesi" başlıklı 18.maddesinde, "Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra, belediye sınırları içinde veya dışında, belediyelere, Hazineye, özel idarelere, katma bütçeli dairelere ait arazi ve arsalarda veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerde yapılacak, daimi veya geçici bütün izinsiz yapılar, inşa sırasında olsun veya iskan edilmiş bulunsun, hiçbir karar alınmasına lüzum kalmaksızın, belediye veya Devlet zabıtası tarafından derhal yıktırılır.

Yıkım sırasında lüzum hasıl olduğunda, belediyeler ilgili mülkiye amirlerine başvurarak yardım istiyebilirler. Mülkiye amirleri, Devlet zabıtası ve imkanlarından faydalanmak suretiyle, izinsiz yapıların yıkım konusunda yükümlüdürler.

Özel kişilere veya bu maddenin 1 inci fıkrasında sözü geçenler dışındaki tüzel kişilere ait arazi ve arsalar üzerinde yapılacak izinsiz yapılar hakkında, arsa sahiplerinin yazılı müracaatları üzerine ve mülkiyet durumlarını tevsik etmeleri şartıyla bu madde hükümleri, aksi halde genel hükümler ve 3194 sayılı İmar Kanunu hükümleri uygulanır." hükmüne yer verilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, Altındağ İlçesi, Gültepe Mahallesi, 6868 ada, 15 parsel sayılı 535 m2 taşınmazın 63 m2 payının 775 sayılı Gecekondu Kanunu'nun Geçici 5. maddesi uyarınca 1970 yılında Garip (Karip) Balcı'ya bedeli karşılığı devredildiği, taşınmazın bedelinin adı geçen kişi tarafından ödenmesi üzerine tapusunun verildiği, aynı kişi tarafından paydaş olduğu 6868 ada, 15 parsel sayılı taşınmaz üzerindeki imar mevzuatına aykırı yapılar için ve ayrıca aynı parselde belediyeye ait pay üzerindeki gecekondu için 2981 sayılı Yasa uyarınca başvurularda bulunulduğu, gecekondu nedeniyle yapının işgal ettiği 122 m2 alana karşılık adı geçene 1986 tarihinde tapu tahsis belgesi düzenlendiği, bu gecekondunun 09.05.1991 tarihinde enkaz satış senedi ile davacı tarafından satın alındığı, Garip Balcı'nın vefatı üzerine taşınmazdaki 63/535 payın aralarında davacının da yer aldığı mirasçılara intikal ettiği, bölgede yapılan imar uygulaması sonrasında bu paya karşılık Karip Balcı'ya 23653 ada, 1 parsel ve 23659 ada, 1 parsel sayılı taşınmazlardan pay verildiği, taşınmazdaki davacının murisine ait payın sonrasında ne olduğunun ve davacının satın aldığı gecekonduya ilişkin tesis edilmiş olan işlemlere ait belgelerin dosyada bulunmadığı, parselin daha sonra 23646 ada, 1 parsel numaralı taşınmaz olarak belirlendiği ve üzerinde yer alan yapı veya yapıların yıkılarak yerinde TOKİ tarafından inşa edilen yapıların bulunduğu, Asliye Hukuk Mahkemesince yerinde yaptırılan keşif ve bilirkişi incelemesi sonucu düzenlenen bilirkişi raporları ile de gecekondunun parseldeki binaların yapılmasıyla yıkılmış olduğunun, ancak gecekondunun kim tarafından yıkıldığının bilinemediğinin belirtildiği, davalı idare tarafından verilen savunma dilekçesinde, uyuşmazlığa konu yapının 2981 sayılı Yasa uyarınca imar affına uğramamış ve davalı idarenin malik olduğu hisse üzerinde kalması nedeniyle 775 sayılı Yasa kapsamında yıkılmış olduğunun, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle verilen dilekçede ise taşınmazın Kentsel Dönüşüm Projesi alanı içerisinde kaldığı ve davacıya ait ruhsatsız yapının yıkıma ilişkin idari bir karar alınarak yıkıldığı ve alanda kentsel dönüşüm yapılarak konutların hak sahiplerine teslim edildiğinin öne sürüldüğü anlaşılmaktadır.

Bu durumda, her ne kadar davalı idarece, uyuşmazlığa konu gecekondunun 775 sayılı Yasa uyarınca yıkıldığı belirtildikten sonra Kentsel Dönüşüm Projesi uygulaması kapsamında karar alınarak yapının yıkıldığı öne sürülmekte, dosyada bu konunun açıklığa kavuşmasını sağlayacak bilgi ve belge bulunmamakta ise de, sonuç itibariyle yapının davalı idarece imar mevzuatı uygulanmak suretiyle yıkıldığı konusu tartışmasız olup; buna göre imar mevzuatı hükümleri çerçevesinde kamu gücü kullanılarak davacıya ait yapının yıktırılması sonucu uğranıldığı öne sürülen zararın tazminine ilişkin bulunan davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesinde yer alan "İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları" kapsamında imar mevzuatı hükümleri çerçevesinde idari yargı yerince çözümlenmesi gerekmektedir.

SONUÇ : Açıklanan nedenle, 2247 sayılı Yasa'nın 10'uncu maddesi uyarınca, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ve dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine…" karar vermiştir.

Başkanlıkça, 2247 sayılı Yasa'nın 13. maddesine göre Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI; "(…), Anayasanın 125/7. maddesinde, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu kurala bağlanmış; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2/1.b maddesinde de, tam yargı davaları, idarenin eylem ve işlemlerinden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan davalar olarak tanımlanmıştır.

İdari işlem ve eylemlerden doğan zararların tazmini taleplerinin, 2577 sayılı idari Yargılama Usulü Kanununun 12 ve 13. maddeleri uyarınca, idari Yargı yerlerinde açılacak tam yargı davalarına konu edilmeleri, anılan yasa hükümlerinin gereğidir.

İdarelerin 3194 sayılı İmar Kanunu uyarınca tek yanlı irade açıklamaları ile tesis ettikleri, genel ve düzenleyici imar planları ile 2981 sayılı Kanun uyarınca tek yanlı irade açıklamaları ile tesis ettikleri, genel ve düzenleyici ıslah imar planları ve bu planlara dayanılarak tesis edilen parselasyon, kamulaştırma, ruhsat gibi bireysel işlemler, "idari işlem" bu imar planı uyarınca yapmak zorunda oldukları program ve uygulamaları bunun için gerekli zamanda gerçekleştirmemeleri; yani, bu konudaki hareketsizlikleri de, "idari eylem" niteliği taşımaktadır.

Olayda, davacıya ait yapının imar ve gecekondu mevzuatı uyarınca yıktırılmasından dolayı maddi tazminat istemiyle dava açıldığı, dava konusu uyuşmazlığın, idarelerin yetkili organlarının kamu gücünü kullanarak, res'en ve tek taraflı olarak tesis ettiği işlemi nedeniyle uğranıldığı ileri sürülen zarardan kaynaklandığı, davacı vekili tarafından da, bu işlemlerden doğan zararın tazmininin istenildiği gözetildiğinde; davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2/1.b maddesinde yer alan "İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları" kapsamında idari yargı yerince çözümlenmesi gerekmektedir.

Uyuşmazlık Mahkemesinin 25/02/2019 tarihli ve E.2018/839, K.2019/124 sayılı kararında da benzer hususlar vurgulanmıştır.

Bu nedenle, Danıştay Başsavcılığının 2247 sayılı Kanunun 10. maddesi gereğince yapmış olduğu başvurunun kabulü ile Ankara 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin 23/10/2018 tarihli ve 2015/472 Esas sayılı görevlilik kararının kaldırılmasına karar verilmesi…" gerektiği yolunda yazılı düşünce vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 24.2.2020 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Başvuru yazısı ve dava dosyası örneği üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı idarenin anılan Yasanın 10/2 maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Danıştay Başsavcısı'nca, 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde idari yargının görevli

olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, Ankara İli, Altındağ İlçesi, Gültepe Mahallesi, Mevlana Caddesi, No:95 (eski 94) adresinde, K.128 pafta, 6868 ada, 15 parsel sayılı taşınmaz üzerinde davacıya ait gecekonduya kamulaştırmasız el atılarak yıkıldığından bahisle, fazlaya ilişkin haklar saklı kalmak kaydıyla şimdilik 1.000,00 TL'nin tahsili istemiyle açılmıştır.

Anayasa'nın 125. maddesinin son fıkrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu kurala bağlanmış; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde de, tam yargı davaları, idarenin eylem ve işlemlerinden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan davalar olarak tanımlanmıştır.

İdari işlem ve eylemlerden doğan zararların tazmini taleplerinin, 2577 sayılı idari Yargılama Usulü Kanunu'nun 12 ve 13'üncü maddeleri uyarınca, idari Yargı yerlerinde açılacak tam yargı davalarına konu edilmeleri, anılan yasa hükümlerinin gereğidir.

İdarelerin 3194 sayılı İmar Kanunu uyarınca tek yanlı irade açıklamaları ile tesis ettikleri, genel ve düzenleyici imar planları ile 2981 sayılı Kanun uyarınca tek yanlı irade açıklamaları ile tesis ettikleri, genel ve düzenleyici ıslah imar planları ve bu planlara dayanılarak tesis edilen parselasyon, kamulaştırma, ruhsat gibi bireysel işlemler, "idari işlem" bu imar planı uyarınca yapmak zorunda oldukları program ve uygulamaları bunun için gerekli zamanda gerçekleştirmemeleri; yani, bu konudaki hareketsizlikleri de, "idari eylem" niteliği taşımaktadır.

Öte yandan, 775 sayılı Gecekondu Kanunun "Yeniden gecekondu yapımının önlenmesi" başlıklı 18.maddesinde, "Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra, belediye sınırları içinde veya dışında, belediyelere, Hazineye, özel idarelere, katma bütçeli dairelere ait arazi ve arsalarda veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerde yapılacak, daimi veya geçici bütün izinsiz yapılar, inşa sırasında olsun veya iskan edilmiş bulunsun, hiçbir karar alınmasına lüzum kalmaksızın, belediye veya Devlet zabıtası tarafından derhal yıktırılır.

Yıkım sırasında lüzum hasıl olduğunda, belediyeler ilgili mülkiye amirlerine başvurarak yardım istiyebilirler. Mülkiye amirleri, Devlet zabıtası ve imkanlarından faydalanmak suretiyle, izinsiz yapıların yıkım konusunda yükümlüdürler.

Özel kişilere veya bu maddenin 1 inci fıkrasında sözü geçenler dışındaki tüzel kişilere ait arazi ve arsalar üzerinde yapılacak izinsiz yapılar hakkında, arsa sahiplerinin yazılı müracaatları üzerine ve mülkiyet durumlarını tevsik etmeleri şartiyle bu madde hükümleri, aksi halde genel hükümler ve 3194 sayılı İmar Kanunu hükümleri uygulanır." hükmüne yer verilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden; Altındağ İlçesi, Gültepe Mahallesi, 6868 ada, 15 parsel sayılı 535 m2 taşınmazın 63 m2 payının 775 sayılı Gecekondu Kanunu'nun Geçici 5. maddesi uyarınca 1970 yılında Garip (Karip) Balcı'ya bedeli karşılığı devredildiği, taşınmazın bedelinin adı geçen kişi tarafından ödenmesi üzerine tapusunun verildiği, aynı kişi tarafından paydaş olduğu 6868 ada, 15 parsel sayılı taşınmaz üzerindeki imar mevzuatına aykırı yapılar için ve ayrıca aynı parselde belediyeye ait pay üzerindeki gecekondu için 2981 sayılı Yasa uyarınca başvurularda bulunulduğu, gecekondu nedeniyle yapının işgal ettiği 122 m2 alana karşılık adı geçene 1986 tarihinde tapu tahsis belgesi düzenlendiği, bu gecekondunun 09.05.1991 tarihinde enkaz satış senedi ile davacı tarafından satın alındığı, Garip Balcı'nın vefatı üzerine taşınmazdaki 63/535 payın, aralarında davacının da yer aldığı mirasçılara intikal ettiği, bölgede yapılan imar uygulaması sonrasında bu paya karşılık Karip Balcı'ya 23653 ada, 1 parsel ve 23659 ada, 1 parsel sayılı taşınmazlardan pay verildiği, taşınmazdaki davacının murisine ait payın sonrasında ne olduğunun ve davacının satın aldığı gecekonduya ilişkin tesis edilmiş olan işlemlere ait belgelerin dosyada bulunmadığı, parselin daha sonra 23646 ada, 1 parsel numaralı taşınmaz olarak belirlendiği ve üzerinde yer alan yapı veya yapıların yıkılarak yerinde TOKİ tarafından inşa edilen yapıların bulunduğu, Asliye Hukuk Mahkemesince yerinde yaptırılan keşif ve bilirkişi incelemesi sonucu düzenlenen bilirkişi raporları ile de gecekondunun parseldeki binaların yapılmasıyla yıkılmış olduğunun, ancak gecekondunun kim tarafından yıkıldığının bilinemediğinin belirtildiği; davalı idare tarafından verilen savunma dilekçesinde, uyuşmazlığa konu yapının 2981 sayılı Yasa uyarınca imar affına uğramamış ve davalı idarenin malik olduğu hisse üzerinde kalması nedeniyle 775 sayılı Yasa kapsamında yıkılmış olduğunun, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle verilen dilekçede ise taşınmazın Kentsel Dönüşüm Projesi alanı içerisinde kaldığı ve davacıya ait ruhsatsız yapının yıkıma ilişkin idari bir karar alınarak yıkıldığı ve alanda kentsel dönüşüm yapılarak konutların hak sahiplerine teslim edildiğinin öne sürüldüğü anlaşılmaktadır.

Bu durumda, her ne kadar davalı idarece, uyuşmazlığa konu gecekondunun 775 sayılı Yasa uyarınca yıkıldığı belirtildikten sonra Kentsel Dönüşüm Projesi uygulaması kapsamında karar alınarak yapının yıkıldığı öne sürülmekte, dosyada bu konunun açıklığa kavuşmasını sağlayacak bilgi ve belge bulunmamakta ise de; sonuç itibariyle, yapının davalı idarece imar mevzuatı uygulanmak suretiyle yıkıldığı konusunda tartışma bulunmadığı; buna göre, imar mevzuatı hükümleri çerçevesinde kamu gücü kullanılarak davacıya ait yapının yıktırılması sonucu uğranıldığı öne sürülen zararın tazminine ilişkin bulunan davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesinde yer alan "İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları" kapsamında imar mevzuatı hükümleri çerçevesinde idari yargı yerince görülmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Danıştay Başsavcısı'nın başvurusunun kabulü ile davalı vekilinin görev itirazının, Ankara 4.Asliye Hukuk Mahkemesince reddine ilişkin 23.10.2018 gün ve E:2015/472 sayılı kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Danıştay Başsavcısı'nın BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile davalı vekilinin görev itirazının Ankara 4.Asliye Hukuk Mahkemesince reddine ilişkin 23.10.2018 gün ve E:2015/472 sayılı KARARININ KALDIRILMASINA, 24.2.2020 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN